

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Nostra sententia etiam rationibus adserta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

Dei iustissimi, ac perfectissimi rerum aestimatoris, qui nequit non se summe, ac prae cunctis amabile bonum cognoscere, ac indicare. Rationes has examinabimus diligensque inferius. Nunc solum pro hac sententia recensendi illi omnes sunt, qui Deum propter ipsas creaturas proprio sensu finalis motionis amari negabant q. 5. ut ex nuper dictis contra Herize patet.

3. Secunda sententia affirmat Deum se propter creaturas amare, quam doctissimi innominati, Recentiores docuere apud nostrum Herize tract. de volunt. c. 1. afferentes primo: Deum diligere se propter creaturas ut finem *cui* siue ex ipsarum complacentia. Secundo, ut finem *qui*, seu bonum, quod creaturis ex ipsarum complacentia amatur, tam inadatum, quam adatum. Hanc eandem sententiam sequutus est ipse Herize, quatenus ait, Deum se amare propter creaturas ut finem *cui* eadem d. c. 1. toto, quia sub eius finem num. 22. censet de hoc solum finem *cui* esse propriam huius loci questionem: tametsi conclusiones horum Recentiorum duae de fine *qui* sibi placere obiter asserat, solidasque earum probationes pollicetur à se dandas disput. 18. verum ea disputatione solum agit, an Deus amet creaturas propter seipsas, ut vidimus q. 5. nihil autem de eo quod Deus seipsum propter creaturas ut finem *qui* velit, vel non velit, immò d. 15. c. 4. negat Deum diligere se propter creaturas ut finem *qui*. Nec video quare non liberat priori loco suam fidem: nec cur sub praesentis questionis titulo aequè proprie examinandum non veniat, an Deus se propter creaturas ut finem *qui* amet, atque ut finem *cui*? cum vtrumque finis nomine, immò vulgariùs finis *qui*, significatur.

4. Aduertunt verò omnes sententiae huius Patroni Deum nusquam se amare, ut medium propriè, propter creaturas, ut finem propriè etiam acceptum: tum quia ad id opus erat, ut medio sui amore creata ad Dei amorem propter ipsa influerent, quod cum identitate amoris diuini erga omnia pugnat: tum etiam addit Herize, c. 4. n. 2. 4. non amari Deum propriè, ut medium ob creaturas, quia non amatur propter eas, ut finem *qui*, ad quem media, quae talia apponenda amandaque sunt, sed propter illas, ut finem *cui* solum: & sane notatum hoc verum aestimo, & ostendam cert. 2. concl. 2. ratio vtrique displicet. Prima: quia solum probat creaturas non posse exercere causalitatem finis respectu amoris Dei cum propter ipsas amatur: ad id enim amoris diuini erga creaturas propter ipsas ab amore diuino erga seipsum propter illas realis distinctio requireretur, quae in vniuerso, & insectili prorsus omniamore Dei repugnat, quae de causa S. Thom. art. 5. & Theologi reliqui amoris diuini nullam vniuersam causam dari posse, docuerunt.

Finalem verò propriam motionem intentionalem diuini amoris citra causalitatem physicam amoris finis in amorem mediorum dari respectu diuini amoris posse omnes Theologi fatentur: docuitque Sanctus Thomas cum ibi, tum 1. cont. Gent. cap. 86. & 87. docens voluntatis diuinæ dari rationem etiam creatam, nullam verò causam: ratio enim, ob quam, est idem atque obiectum intentionaliter mouens finaliter ad amorem, quemadmodum ad voluntatem premiandi nostra honesta opera intentionaliter meritorie propriissime mouent. Secunda Herize ratio, & falsò & ipsi contradictoriè negat Deum amari ob creaturas ut finem *qui*: tum, quia oppositum ipse asseruerat capite 3. numero 22. tum, quia id probant eius rationes pro conclusione de fine *cui* creaturarum respectu amoris Dei: tum denique, quia in hac conclusione de fine *cui* creaturarum respectu amoris Dei erga seipsum apertior est in eius doctrina contradictio: cum asserat Deum omnia, & velle, & praestare creaturis ex complacentia demum suuipius, quin in complacentia creaturarum sistat; ut aliquid ex earum tandem complacentia eis velit, vel donet: quod est solum Deum nullatenus verò creaturam aliquam, esse finem, *cui* amoris diuini erga creaturas.

CERTAMEN II.

Nostra sententia etiam rationibus adserta.

1. Dicendum est: Deum se amare propter creaturas ut finem *cui*, & quia ipsis bonus, seu finis *qui* utilis, conduens, & necessarius est. Conuenio omnino in conclusione cum innominatis ab Herize Doctis Recentioribus, & quoad motionem creaturarum finis *cui* respectu amoris Dei erga seipsum respectu eiusdem huius doctrinae finis *qui* ipsarum respectu eiusdem huius doctrinae contradicam. Probatur facile ex statuta conclusione questione, quod nimirum Deus amet creaturas propter seipsas tanquam finem & *cui*, & *qui*: quia ex amore creaturarum, si propter ipsas quin vltimus ad se tanquam finem *cui* vel qui progredi debeat, fit Deum posse in ipsis vltimate complacere, & ex ipsarum complacentia bona ipsis siue honesta, siue iucunda, licita tamen, non turpia, & vtilia ob hac obtinenda amare: ut de facto nobis saltem aeternam, & quicquid ad illam consequendam conducit, gratiam auxilientem, iustificantem, & reliqua supernaturalia dona vult: & donat ex nostri amoris & complacentiae alioqui, & eius in nos amicitia non esset, omnique eius erga nos formalis beneficentia, & gratia esset deneganda, contra Theologos omnes, & Catholicam fidem.

2. Tum sic: atqui Deus nobis utilis, ac profectus, immò necessarius est, cum, ut obiectum, tum, ut efficiens, & beatitudinis nostrae, mediū quoad ipsam consequendam, siue proxime, siue remote conducentium, & necessarium principium: ergo, & se amat ob nostram beatitudinem, eulque motionem finalem finis *qui*, & ex complacentia nostri, & motionem finis *cui* quae creaturam procul dubio sunt. Quae initio opposita pro negata sententia sunt, atque huius argumenti effugia potius aperire, inferius diluemus: quo, & effugia praecedunt. Probatur secundo: quia ad perfectionem amoris diuini spectat esse omniamorem cuiusvis, & omnium obiectorum quouis modo absque imperfectione amabilium, & ob quamcumque rationem bonitatis in quouis eorum reperitur, ut de scientia, & aliis praedicatis diuinis in genere quouis est constans: aut Deus bonitatem vultuū habet ad creaturas, & in amore sui ob illam nulla est imperfectio: ergo Dei amor de seipso, ut vtili creaturis etiam erit: quod fieri nequit, nisi amor Dei sit ob creaturas finaliter mouentes ad ipsum, imperfectionis defectus ex argumentorum solutione constabit.

3. Dicendum est secundo, motionem hanc bonitatis creaturæ, ut finis *qui*, & finis *cui*, respectu amoris Dei erga seipsum esse, quoad motionem propriè finalem, non tamen primariam, quoad affectum, & primarium motionis finalis effectum. Prima conclusionis pars est perspicua. Nam creaturae mouent Dei voluntatem, ut se ex complacentia creaturarum amet, ut bono creato & vltimo, seu tanquam vltimo terminus eius amoris vultuū utilis, ac necessarius ipse Deus est, atque à seipso cognoscitur. Sed nihil aliud formalis motio finis *qui* & finis *cui* continet: ergo respectu eius amoris Dei ob creaturas motionem propriam finis *cui*, & finis *cui* creaturas exercent. Secunda conclusionis pars haud difficilis probatur: quia primaria finis motio est ad desiderium, amorem, electionem, atque appositionem mediorum ad finem consequendum: ac proinde earum positionem, existentiamque ante intentionem & amorem ipsarum ob finem illum praesupponere nequit: atqui Deus enumeratis modis utilis, necessariusque nobis ad salutem, & reliqua ad ipsam conducentia inter omnem salutis nostrae ex nostri complacentia intentionem à se ipso prae habetur, & supponitur: ergo ratio finis *qui*, & *cui* creaturarum respectu amoris Dei se propter ipsas amantis non est motio primaria finis, quoad affectum, & primarium eius effectum.

4. Est autem propria finis motio quoad affectum, & effectum motus finalis: nempe gaudij de conductencia medijs iam habiti possit, & appositus ad finem consequendum: siquidem ob finis qui vel ex nostri, vel ex alterius complacentia alterutri desiderati bonitatem, & motionem, non solum media, quæ nondum habemus neque appositæ sunt habere, & apponere desideramus sed de iam habitis & apposis gaudemus, vt de equo, vel gladio habitis ad præliandum de libris ad incumbendum literis. Inde verò constat quo sensu verum sit, quod Herize, & Docti Magistri ab ipso relati notabant. Nimirum Deum non amari à se ipso, vt medium propter creaturas, tanquam finem non solum vt causam amoris Dei in se propter ipsas (id enim æque de Deo ipso cuiusque bonitate admittendum est) sed etiam de amore sui, vt medijs propter creaturas amari ob motionem earum proprie finalem: solum enim verum haberi quoad affectum, & effectum primum circa medium vt ex-
plicuimus.

CERTAMEN III.

Diluuntur oppositiones.

1. Quod opponi poterat ex necessaria specificatione amoris diuini sicuti, & creati ab eo, quod ad ipsum finaliter mouet discimus quæst. 7. certam. 2. numero 8. vt. Offensa ratione, ob quam in diuino amore specificatio à fine locum non habet. Ad primum dictio: Deum non solum amore amicitiae, & charitatis in ipsum amabile, sed etiam ex nostri complacentia, & concupiscentia amore vt bonus nobis est rite, recte, atque honeste amabilem esse vt constat ex Tridentino de iustitia sess. 6. c. 11. can. 3. Operari ob præmium eternum malum non esse sed bonum iuxta Psalm. 118. *Deum autem cor meum ad faciendum inquisitiones tuas propter remunerationem*, ac Moyses respexisse in remunerationem dicitur ad Hebr. 11. & Patres omnes ad ea loca, immò verò fidei, & spei virtutes, quæ tales ex nostri concupiscentia, & complacentia in nostram beatitudinem, & creatura alijs tendunt, quin actuali affectu charitatis oporteat ad Deum honestatis, & meriti gratias referri, videantur Vega vndecimo in Trident. cap. 41. Bellarm. tom. 3. lib. 7. de iustitia, cap. 41. Torres 2. 2. disput. 61. dub. 2. igitur concupiscentia affectus non inde malus, aut inhonestus est, quod ex complacentia, & charitate Dei non fit, sed quod turpis, & inhonesti obiecti, vel secundum se, vel ex circumstantiis medijs, vel motiuis, concupiscentia fit.

2. Ad secundum dictio ex dictis quæst. 7. certam. 2. numero 4. nullam esse deordinationem in eo, quod Deus vult ad nostram salutem (vt reuera est) amari à seipso, vt à nobis honestissime amatur. Fore autem si amaretur ob creaturas prælatiue amatas, vt scilicet ex amaretur, etiam ob eas amandas, & obtinendas amittendus esset Deus, vt in deordinatis peccantibus affectibus reperitur. Hic autem non ita cœnit, siquidem hic Dei vtilis salutis nostræ amor ob salutem nostram, & ex nostri complacentia inhonestus, & peccatum, quo solo Deus amittitur non est; immò verò valde honestus, & à nobis valde magne gratitudinis motuum, ex quo etiam ad charitatem ascendamus, & accendamus. In Deo autem est affectus honestus valde: creatorem complacere sibi in opere, & creatura sua, vellegit illi ex ea complacentia bonum. Instabis: rationem hanc probare possit Deum amare propter commodam naturalia suæ creature ex complacentia huius: cum tamen in eis pure naturalibus commodis nulla possit honestas reperiri, ac proinde à Deo, cuius honestas amare non potest, amor esse nequit. Respondet Herize se solum de amore sui in Deo ob bonam loci Supernaturalia: verum, etiam in rebus ipsis seu honestis, quod etiam in donis supernaturalibus præterea contingit, est in eorum amore & largitione suis creaturis honestissimus Paternus affectus, pietatisque clarificat, est naturalia creaturis commoda
Christoph. de Ortega, de Deo Pno. Tomus II.

sint: sicuti, & in Parentibus alimenti, & filiis amor, & ministratio: quare nimis meticulosus respondet Herize solum propter bona Supernaturalia creaturæ amare se Deum posse: neque instantiæ facit satis.

3. Ad tertium responderetur etiam ex dictis in amore creato, verum absolute esse magis ac principalius amari, quod, vt finis mouet ad amorem eo quod amatur ob ipsum, quia ad illud vtile, ac conducent: illud enim principalius specificatum amoris creati est, & cuius gratia totus ille amor subsistit, cuius suum cetera amorem debent: secus autem cœnit, in amore diuino, qui à fine nullatenus, neque ab eius motione finali specificatur: quia nec bonitas increata propriam finis rationem habet: nec specificate bonitas creatura illum potest, vt diximus quæstione quinta: quare, etsi non vt proprie fine, tamen vt primatio obiecto motiui à seipso Dei amor omnique amor adesse quare specificatur: vnde, & primario, principalissimè, ac magis amatur, quam finis creaturæ, ob quam vt vtile ad illum amatur, etiam à seipso, Deus: cuius quidquid diuini amoris, erga finem creatum est, quoad totam amoris erga ipsum formalitatem creatus etiam finis debet: sicuti quia amoris creati primum principalius obiectum & specificatum finis est, & principalissimè magis amatur, & cetera ipsi vt diximus suum amorem debent.

4. Opponitur quarto: Negari saltim nequit, quin amor Dei de seipso propter finalem perfectionem creaturatum imperfectior sit amore Dei de seipso sue complacentia sui ob motionem intentionalem, et non finalem proprie bonitatis sue: ergo admitti in Deo non debet. Negat consequentiā merito Herize antecedenti admissio: quia plerumque in Deo minus est generis sui metaphysice perfectæ, quam alia metaphysica prædicata diuina reperiuntur, vt voluntas, & intellectus, eorumque actus, quorum vnum alio generis esse perfectioris variè Scholastici censent, alij vnum, alij verò aliud præferentes: & dubio procul essentia metaphysice loquendo perfectior è genere suo attributo quouis, & personalitate est; immò ea sola est tota metaphysica Dei bonitas, & perfectio, & entitas tota, à qua formaliter identitatis physice iure diuina reliquæ entia, bona, & perfectæ adiectiue metaphysice sunt vt vidimus controu. de Trinitate. disputatione 6. Satis ergo perfectionis diuinis attributis, & prædicatis apud omnes Theologos est, si cuique in genere suo nihil metaphysice, è propriis generis illius deficiat, etsi generis vnus, quam alterius maior sit, vel minor perfectio: id enim non dicit imperfectionem: quia excessus perfectionis alterius generis, qui huic deficit, ad hoc genus non spectat. Quod an in affectibus honestis, & moralium virtutum diuinarum locum habeat suo loco videbimus, nec non ex numero sequenti discipietur.

5. De antecedentis admissione Herize cum Doctis innominatis Recentioribus nostris his est maior: admittente illo; his verò illud negantibus: quia, inquit, est amor sui in Deo propter creaturas, vt finem, præcisè consideratus æque perfectus, atque amor Dei propter seipsum sit ex identitate hanc exuit minoritatis imperfectionem: sicuti, est cognitio Dei, sue obiecti alicuius in alio tanquam in medio abstractione de se sit, ac subinde abstractionis dicat imperfectionem: est, quia in Deo identitæ intuitiua est, Deique in seipso intuitio perfectissima absque imperfectione vlla in Deo admittitur. Herize impugnatur: Primò: quia doctrina hæc supponit minoritatem perfectionis è genere suo vnus attributi, quam alterius ab omnibus Theologis admissam, imperfectionem formaliter à nemine in Deo admissam, nec admittendam absolute importare. Secundò: quia deprehensa absolute imperfectione prædicati cuiusvis formalis à Deo est reiciendum, quin ex identitate cum alio prædicato diuino, quantumvis perfectissimo possit magis imperfectionem quam suam essentiam formalem exuere, atque in Deo admitti.

6. Hinc Dei vel sui ipsius, vel cuiusvis alterius obiecti in alio tanquam medio quantumvis cum visione intuitiua Dei de obiecto eodem identitatem reiecit: & quidem solutione, & ratione hac, imperfectissima de
E 2 lesq